

DE LANTAARNOPSTEKER ofte LANTERENAAANSTEKER.

Deze week is Annie gekomen met een couvert van haar grootvader voor mij.

— Pé-pé heeft dit meegegeven voor "uw" folklore, heeft ze gezegd.

En terwijl ze zich netjes ontdoet van haar jasje en zoetjes plaats neemt in de diepte van een grote zetel bij mijn bureau-ministre, stel ik u even het meisje voor.

Annietje is mijn jongste en beste vriendinnetje. Elf zomers. Sinds jaren komt ze me geregeld iedere week bezoeken. Ze is het dochtertje van mijn goeie vriend Henri Br . . . die ook een beetje aan letterkunde deed. Toen Annietje drie maanden oud was, werd haar Papa, als weerstander of verzetsman, einde 1943, naar een concentratiekamp in Duitsland weggevoerd. Hij zou nooit meer terugkomen . . . Ah, ik vergeet: mijn vrouw breide de eerste kousjes en kinderjurkjes van het wicht . . . Begrijpt u waarom ik zoveel van Annietje hou? . . .

Het trommeltje koekjes en de schaal "pralines" staan in Annie's bereik.

— Neem een koekje, Annietje! Of een praline! Of allebei! . . .

Ziezo! Nu alles in orde is kunnen we beginnen... Ik open de omslag en vis er een roze kaart uit. Ik glimlach verrast.

— Annie, weet je wat in deze omslag steekt?

— Neen, meneer.

En het meisje komt spontaan, zoals naar gewoonte, naast me staan en ik toon haar de kaart. Links ziet men een oude lantaarnpaal. Onder de eigenlijke lantaarn twee korte, horizontale ijzeren staven. Tegen deze staven staat schuins een ladder. Op de ladder een man: de lantaarnopsteker. Hij reinigt, geloof ik, de bolvormige ruiten. Rechts van het beeldje een lang "complimentje" in rijmen: de Nieuwjaarswens van de man...

— Nog iets uit de goeie oude tijd, prevel ik stil.

— Meneer, wanneer was dat eigenlijk die "goeie oude tijd", vraagt Annetje?

— Oh, tamelijk lang geleden!.. In de tijd toen er nog geen vliegtuigen bestonden, noch autos, noch autocars, noch elektrische treinen of trams... Ja, toen men zelfs het elektrisch licht niet kende, 't is te zeggen meer dan een halve eeuw geleden.

— Geen elektrisch licht?

— Neen. De gewone huisverlichting was de petroleum-lamp, terwijl de straatverlichting door olielampen verzekerd werd. Doch op het einde van de 19e eeuw kwam een grote omwenteling in zake verlichting. Het GAS!.. Zowel op straat als in het huis. Heel lang moesten we ons echter nog tevreden stellen met de primitieve vlindergasbek.

Iedere avond, vóór het invallen van de duisternis, zag men in iedere straat de lantaarnopsteker. Op de rechter-schouder droeg hij een meer dan twee meterlange stok, die eindigde op een cilindervormige fakkel en een haak. Bij elke lantaarnpaal stond hij stil, haakte de gaskraan open en stak met de toorts het licht aan. En de lantaarn wierp een twijfel-

achtig ros licht in een cirkel van ongeveer vier meter diameter . . .

En de vooruitgang holde verder ! . . De vlinderbekken werden vervangen door " manchongs " of gloeikousjes, t.t.z. dubbele gaasnetjes. Maar de lantaarnopstekers veranderden niet. Die van ons kwartier was een zekere Menschaert, schoenlapper van stiel gedurende de dag. Verder heb ik nog de " Baard " gekend, een lange magere vent . . .

En niet alleen hadden ze 's avonds het licht aan te steken, doch 's morgens deden ze dezelfde ronde om de lichten uit te draaien.

Ik geloof niet dat deze bijverdienste royaal betaald werd door de stad, want het was de lantaarnopstekers toegelaten met Nieuwjaar hun gedrukte wensen aan te bieden, hetgeen ze in elk huis een fooi opbracht . . .

Deze wensen in rijm deden hun verdiensten uitschijnen en . . . Doch oordeel zelf :

Ik kome wensen,
Aan alle mensen,
In het begin van 't nieuwe Jaer,
Geluk en voorspoed altegaer . . .

Ofwel :

Gansch het jaar, alle dagen,
wanneer de zonne ondergaat,
door wind of hagelvlagen,
stap ik gezwind van straat tot straat.
Ik doe mijn plicht
en breng het licht . . .

— Meneer, het zal mijn tijd worden.

— God almachtig, hoe de tijd vervliegt als men over de oude tijd begint te praten. Warempeltjes, Fee Néon heeft reeds gans het kwartier, op een enkel magisch teken van haar roede, schitterend verlicht . . . En toch bestaan er nog enkele gaslantaarns in onze stad . . .

— Heus, meneer ?

— Zoals ik zeg : Bezijden en achter de Sint Jozefskerk, verder in de Veldstraat N^r 106, in de Lijnbaanstraat enz ... Aan niemand zeggen, hoor, meisje !.. De stad heeft deze oude lantaarns helemaal vergeten tot groot jolijt van de folkloristen ...

— Wikkel je maar warmpjes in ... Dag, Lieveke ... één ... twee ... drie ... là ... Groeten thuis en tot toekomstige week !..